

uli ls nostres dies

Vox pòp De la llengua de Tàrraco a

ots que
ones. En

tiu tan inequívoc en català com ara “neci” està emparentat amb l’adjectiu anglès *nice*. Tots dos són mots descendents del *nescius* llatí (ignorant), però mentre el català s’ha mantingut en el camp semàntic que li marcava l’herència, l’anglès —emigrat a les illes Britàniques després de la conquesta normanda del segle XI— ha evolucionat tant que ara “nice” és un dels qualificatius més polivalents i vol dir “agradable, bo”.

El neci català és ben fidel al

desembocant en
La influència ha
gran que encara
nostre llenguatge
regnat de
es com el del
molt sovint ni ens

Vendre's per un plat de lleties

Tots sabem que l’amor és cec i la carn és feble. Que l’hàbit no fa el monjo i que l’ocasió fa el lladre. Que dient les veritats es perden les amistats, i que després de la tempesta arriba la calma.

El que no sabem és que totes aquestes expressions, i moltes més, tenen el seu origen en les llengües clàssiques, i que molt probablement les deien també habitualment els habitants de Tàrraco. Si us interessa el tema, és de lectura obligada el *Diccionari de*

Els romans que van fundar Tàrraco no només portaven armes, diners i una idea imperial. Portaven una llengua, el llatí, que amb el pas dels segles va acabar desembocant en el català. La influència ha estat tan gran que encara avui el nostre llenguatge està impregnat de

però, ara per ara, el gruix dels n
fem anar cada dia és llatí.

Les paraules són com les pers

grat a les illes Britàniques després de la conquesta normanda del segle XI— ha evolucionat tant que ara “nice” és un dels qualificatius més polivalents i vol dir “agradable, bo”.

El neci català és ben fidel al “nescius” llatí, però d’altres mots nostrats presenten canvis curiosos. Prenguem, per exemple, un tàndem que ens deixarà glaçats: els adjectius “fred” i “frígid”. Tot-hom sap què vol dir “fred”. Pel que fa a “frígid” el diccionari diu: “molt fred”. Tots dos provenen del llatí *frigidus*, però el primer ha evolucionat en el si de la llengua catalana i el segon és un cultisme incorporat del llatí encara no fa un segle. Per això, la frigidesa no

acabar de
el català.
estat tan
avui el n
està imp
llatinism
titular. I r
n’adoner

Si no fos q
mes educa
mentir-ho
que encara
jor part del
aquest artic
català, com
romànicu

La toga és la peça de roba que només podien vestir els homes romans lliures. L'emperador, com a primer ciutadà de l'imperi, sovint era representat portant-la. Aquí veiem un detall dels plecs de la toga, hàbilment realitzat per l'escultor de l'estàtua que —procedent del teatre de Tàrraco— probablement representava August.

Téssera numeral feta d'os. Formava part d'una mena de jocs en què es feien servir xifres i lletres. Aquesta plaqueta porta el numeral XVIII (18), tal com l'escriuen els romans (els "números romans" actuals són una convenció humanística posterior).

Priap era una divinitat mitològica directament relacionada amb la fecunditat i que es caracteritzava pel seu gran fal·lus. Aquesta petita peça de bronze és en realitat un tintinnabulum, un suport priàpic del qual penjaven cadenes que sostenien diverses campanetes i una llàntia del mateix aliatge.